

Stuert Arne Kristiansen fra Langesund – en hedersmann og sjømann

En av Langesund og Omegns Sjømannsforenings hedersmenn har gått bort i år i en alder av 90 år.

Arne Kristiansen var medlem i Sjømannsforeningen i 39 år hvor han gjorde en uvurderlig innsats for foreningen og dens virke frem til sin død.

I forbindelse med hans bortgang i 7. april 2009 skrev foreningens tidligere formann følgende minneord:

Minneord om Arne Kristiansen.

Arne Kristiansen fra Langesund

"I påsken 2009 fikk vi den triste beskjed at vårt medlem Arne Kristiansen var død.

Arne var medlem i Langesund og Omegns Sjømannsforening. Han ble medlem hos oss i 1970, og var aktiv inntil for bare kort tid tilbake. Med det gode arbeid han utførte i foreningen ble han hedret som Æresmedlem i Langesund og Omegns Sjømannsforening i 1994.

Med at Arne er gått bort har vi mistet en god venn, og en aktiv støtter av foreningen. I sitt yrke var Arne sjømann, og seilte i bysselinjen. Der gikk han gradene slik som det normale var den gangen. Arne var også krigsseiler, antagelig en av de siste gjenlevende da han gikk bort.

Etter krigen mottok han krigsmedaljen fra Kongen for dette. Han avsluttet sin sjømannstid som øverste ansvarlig for bysselinjen, altså som stuert. Stuertstillingen er jo som kjent en administrativ jobb, noe Arne behersket profesjonelt. Men, Arne savnet nok arbeidet i byssa, og da anledningen bød seg avløste han kokken, noe han utførte til sjøfolkenes fulle tilfredsstillelse.

Men da Arne gikk av som sjømann, skulle det jo normalt også bli avslutning på praktiseringen av kokekunsten. Kjøkkenet til Sara kunne nok vært en mulighet, men det var nok for smått for Arne. Imidlertid var det behov for ny kokk i Sjømannsforeningen, og her var det en oppgave som passet Arne bra. For det var jo helst ved de store grytene han likte å utøve sin kunst. Vi som medlemmer i Sjømannsforeningen hadde mange kulinariske opplevelser fra den tiden da Arne var sjef på kjøkkenet vårt.

Bacalaoen som Arne tryllet frem i grytene sine må ha vært "verdens beste". Men Arne var ikke bare kokk i foreningen vår, han var også foreningens kasserer i mange år. Der kom nok de administrative evner til nytte, for her var det ingen "underskridelser" i forhold til budsjettene.

Nå var det ikke bare i Sjømannsforeningen han gledet andre med sin kokkekunst, for mange er de foreninger og andre festlige sammenkomster han utførte matlagingen til.

Det skal heller ikke glemmes den store innsatsen Arne har gjort på huset vårt i Kongshavnsgate. Som kjent har Sjømannsforeningen mottatt Bamble Kommunes Restaureringspris for det arbeid som er utført på dette huset siden vi overtok det i 1984. Og det store arbeid som ble utført i tiden etter overtakelse har vært avgjørende for at huset kvalifiserte til restaureringsprisen. Arne har så avgjort en stor del av æren for dette.

I 1998 ble Arne utnevnt som Æresmedlem i Sjømannsforeningenes Landsforbund. Arne var en aktiv deltaker på årsmøtene i Landsforbundet, både som delegert fra Langesund og Omegns Sjømannsforening, og som Æresmedlem i Landsforbundet. "

Langesund 24. april 2009.
for
Langesund og Omegns Sjømannsforening.
Terje Nordaunet.

Arne Kristiansen – hans fartstid som sjømann og noen av de fartøyer han seilte med

av
Knut Bjerke

For å hedre Arne Kristiansen ytterligere med fokus på hans tid som sjømann har Sjømannsforeningen i denne beretning valgt å ta med litt om Arne Kristiansens opplevelse og en kort omtale av noen av de skip Arne seilte med i tiden som aktiv sjømann.

Takket være en verdifull gave (dokumenter og bilder) fra Arne Kristiansens sønn Thor Kristiansen til Sjømannsforeningen i Langesund, har det vært mulig å skrive et kort resymé om noen av de fartøyer Arne Kristiansen seilte med og litt om skipenes historie.

Gavene er registrert og dokumentert i foreningens arkiv på elektronisk medium og innholdet er godt merket og plassert i foreningens fysiske arkiv.

Arne Kristiansen ble født på Notodden den 22. august 1918. Da Arne var 5 år i 1923 flyttet familien til Bøle ved Skien. Han gikk på folkeskolen på Bøle Skole fra 1925 til 1932.

I perioden 1933 til 1938 hadde Arne forskjellige jobber i Skiens området bl.a. jobbet han i en tid på et sagbruk i nærheten. Han startet på Risøy Ungdomskole for Sjømenn i 1938 og gikk på denne skolen frem til mars 1939 da han mønstret på som byssegutt på MS "Minister Wedel".

MS "Minister Wedel" – Arne Kristiansens første skip

Arne var om bord i MS "Minister Wedel frem til 10.06.1940. Skipet var eid av Skipsreder Karl Bruusgaard, Oslo og var på 10 645 tonn dw. Skipet gikk i konvoifart frem til januar 1943 da det ble torpedert av U-522 utenfor Gibraltar. Alle om bord overlevde og en del av besetningen ble ført inn til Gibraltar.

Etter at Arne hadde avmønstret MS "Minister Wedel", mønstret han på MT "Sandefjord" i juni 1940. Skipet var eid av skipsreder Halvor Virik, Sandefjord. Den annen verdenskrig var startet og Norges Handelsflåte og våre krigsseilere skulle spille en avgjørende rolle for krigens utfall fem år senere.

**MT "Sandar" søsterskipet til MT "Sandefjord"
Skipsreder Halvor Virik, Sandefjord**

Arne Kristiansen seilte på MT "Sandefjord" i krigsseilas frem til 18.01.1941. Vi har ikke fått tak i bilde av MT "Sandefjord", men vi har bilde av "søsterskipet" MT "Sandar" også eid av skipsreder Halvor Virik i Sandfjord. MT "Sandar" var en spesialbygget tankbåt og konstruert etter samme lest og var på samme størrelse som "Sandefjord" (ca. 12 000 tonn dw). Se bilde ovenfor.

MT "Sandefjord" seilte i konvoifart fra Cape Town til Freetown (hovedstaden i Sierra Leone), lastet med 11 000 tonn råolje. Lommeslagskipet "Admiral Scheer" opererte i farvannet utenfor Vest Afrika og senket en rekke engelske handelsskip som gikk i fart mellom Sør-Afrika og Europa.

I januar 1941 ble "Sandefjord" oppbrakt av det tyske lommeslagskipet "Admiral Scheer" utenfor kysten av Sierra Leone.

Lommeslagskipet "Admiral Scheer"

Uheldigvis for den tyske slagkrysseren så kunne ikke slagskipet benytte seg av den lasten "Sandefjord" hadde, men lasten var meget verdifull for tyskernes aktiviteter i Tyskland.

Det ble derfor satt om bord tysk prise-mannskap i "Sandefjord". En annen tysk krysser "Thor" hadde samtidig oppbrakt flere andre skip som prise. Mannskaper fra alle disse skipene ble overført til "Sandefjord". Mer enn 200 fanger ble overført til "Sandefjord" som ble beordret å gå nordover mot Gironde i Frankrike for å overleveres til tyske myndigheter.

Mannskapet ble internert av tyskerne som fanger og oppholdt seg i en periode i Frankrike.

Arne ble senere deportert til Norge av tyskerne og ble fraktet som fange på "Donau" fra Frankrike til Oslo hvor han ankom med fangeskipet den 3. mai 1941. På samme fangetransport til Norge var det 31 sjømenn med "Donau", noen var hvalfangere som var tatt til fange av tyskerne i Syd-Ishavet, mens resten av fangene kom fra "Polykarp", "Storstad", "Norvard", "Ringwood" og "Granli".

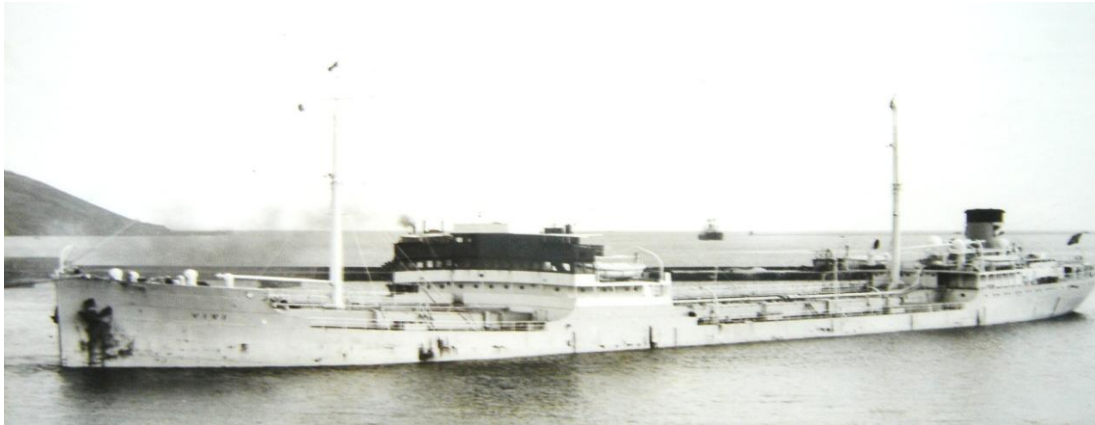
Da Arne nå var kommet hjem til det okkuperte Norge, var det vanskelig å komme seg ut igjen for å tjenestegjøre i den norske handelsflåten. Han ville ikke under noen omstendigheter jobbe for tyskerne og han ble derfor sendt til tvangsarbeider på Lista i 1941. Han ble holdt i fangenskap der til 1942 da han fikk reise hjem til Langesund. Fra 1942 drev han fiske på Langesundsbukta.

Etter krigens slutt i Europa i mai 1945, reiste Arne ut til sjøs igjen. Den 15. august 1945 tok han "Stavangerfjord" til Liverpool hvor han mønstret på som 2. kokk på MS "Emma Bakke". Etter kort tid rykket han opp til 1. kokk om bord. Han var i tjeneste på "Emma Bakke" frem til oktober 1946. Da han mønstret av denne båten, tok han hyre på en svensk båt MS "Stureborg" og jobbet seg hjem til Norge.

MS "Emma Bakke"- bildet er gitt av Arne Kristiansen

I 1948 gikk Arne på Stuertskole og tok stuerteksamen. I september 1948 mønstret han på MT "Vivi" som stuert. Arne seilte som stuert i den norske handelsflåten helt frem til 1981. Han seilte som stuert på ca. 20 forskjellige skip helt frem til han avmønstret for siste gang og ga seg som sjømann i handelsflåten.

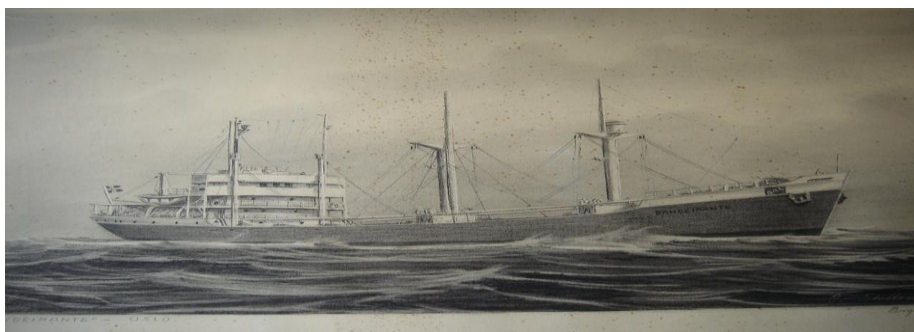
MS "Vivi" - bilde gitt av Arne Kristiansen

Sjømannsforeningen i Langesund har fått alle hyrebøkene og hyrekontraktene som Arne signerte i sin tid i handelsflåten. Etter hvert var det ett rederi som skulle prege hans tjeneste og som han var trofast mot helt til han mønstret av for siste gang i 1981. Dette rederiet var Fred Olsen & Co, Oslo.

Hans første tjeneste for Fred Olsen & Co var om bord på SS "Jelø" som kokk. Deretter var han påmønstret i Sydamerika linjens MS "Belgrano" og MS "Bandeirante". Dette var to såkalte "Liberty" båter bygget under den andre verdenskrigen i Pennsylvania i USA.

MS "Bandeirante" (1)

Tegning av MS "Bandeirante" (1) - gitt av Arne Kristiansen

Det skipet Arne Kristiansen seilte lengst på var imidlertid Fred Olsens & COs MS "Borealis". Dette var et skip han likte svært godt og han tjenestegjorde om bord i "Borealis" til sammen i mer enn 11 år fra 1953 til 1965. "Borealis" var tilknyttet rederiets Middelhavslinje og seilte på havner i Middelhavet og havner i Europa. Den var ofte i norske havner og ikke minst lastet den fra tid til annen i Grenlandsområdet.

MS "Borealis"

Fra mai 1973 til november 1978 seilte Arne med MS "Bandeirante" (2). I likhet med sin navnebroder "Bandeirante" (1) var dette skipet tilknyttet Sør-Amerikalinjen en fart Arne likte veldig godt. Da mulighetene kom for å tjenestegjøre nok en gang i denne farten, var valget ikke vanskelig. I mer enn 5 år arbeidet Arne om bord i "Bandeirante" (2).

MS "Bandeirante" (2)

I sin tid på sjøen hadde Arne mange opplevelser, men etter det vi har fått kjennskap til så var Arne aldri involvert i store ulykker til sjøs selv om de skipene han seilte med ofte led en tragisk skjebne, eksploderte eller sank med mann og mus. Arne hadde da i forkant mønstret av og ble aldri involvert i slike tragiske ulykker.

Om bord i "Bandeirante" (2) kunne det imidlertid gått galt da skipet sank etter kollisjon med den greske båten "Maroudio" nord vest for Ouessant den 8. september 1978. Skipet var på vei fra Paranagua i Brasil til Bergen med kaffe (Friele Kaffe?) da hun ble pårent. Heldigvis var Arne Kristiansen hjemme på ferie i Langesund da hendelsen inntraff.

Det siste fartøyet Arne seilte med var MS "Balduin" som var bygd som et Ro-Ro skip ved Ankerløyken verft i 1975.

MS "Balduin" - bilde gitt av Arne Kristiansen

Arne var om bord i "Balduin" fra mai 1980 til november 1981 da han mønstret av for siste gang i New York.

Etter dette var det sjømannslivet slutt for Arne og han bodde sammen med sin familie i Langesund til sin død i april 2009.

Arne var æresmedlem både i Langesund og Omegns Sjømannsforening og i Sjømannsforeningenes Landsforbund. Som æresmedlem deltok Arne på en rekke Landsmøter i Landsforbundet i 1980 og 1990 årene. Dokumentasjon om hvilke saker som ble behandlet på disse landsmøtene finnes i foreningens arkiv.

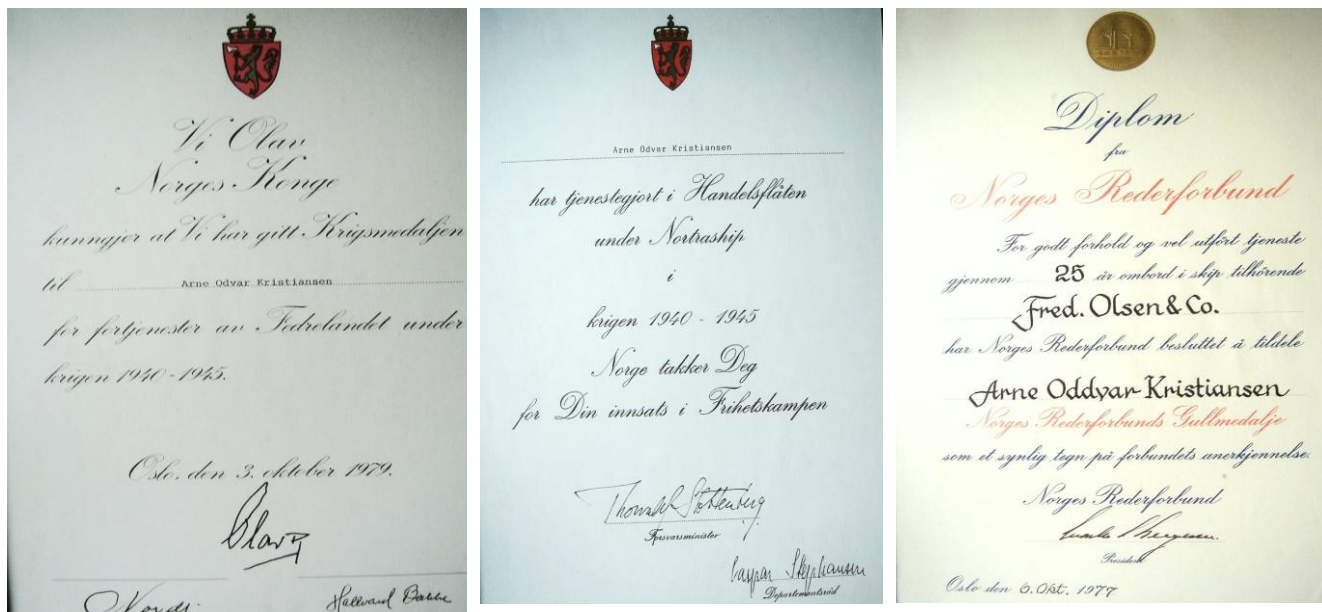
Han var foreningens regnskapsfører og kokk i en rekke år. I tillegg førte han i en rekke år foreningens loggbok hvor alle møter og tilstillinger i foreningens regi ble behørig notert og omtalt.

Arne likte seg i byssa og han likte å lage mat til mange personer. Dette fikk han også anledning til å gjøre for Sjømannsforeningens medlemmer. De fleste som husker Arne fra den tiden, kan skrive under på at maten han tilberedte for foreningens medlemmer på spiseaftener, var av ypperste kvalitet og smak.

For sin innsats som sjømann i den norske handelsflåten i krig og i fred og som representant for sjøfolkene gjennom medlemskap i Langesund og Omegns Sjømannsforening fikk Arne Kristiansen følgende utmerkelser/diplomer:

1. Krigsmedaljen for deltakelse i krigen 1940 – 1945.
2. Diplom for tjeneste i den norske handelsflåten 1940 – 1945.

3. Diplom fra Norges Rederforbund for 25 års tjeneste på skip tilhørende Fred Olsen & Co.
4. Æresmedlem i Sjømannsforeningenes Landsforbund.
5. Æresmedlem i Langesund og Omegns Sjømannsforening.

I 1978 fikk Arne Kristiansen tildelt Rederiforbundets gullmedalje. I Fred Olsens rederiblad "Linjen" nr 1, 1978 skriver redaktøren følgende om Arne Kristiansen:

"Under MS "Bandeirante"s opphold i Oslo den 25.januar 1978 overrakte direktør Finn-Erik Berg Rederiforbundets gullmedalje til stuert Arne Kristiansen ved en liten høytidelighet om bord. Arne Kristiansen begynte i rederiet som kokk på SS "Jelø" i juni 1950, men allerede i august samme år ble han skiftet over til "Belgrano" som stuert. Fra 1952 til 1965 var han i Middelhavsfart, hovedsakelig med MS "Borealis", et skip Kristiansen sto 10 – 11 år ombord i. Fra 1965 til 1973 var han tankbåtstuert. I april måned 1973 gikk han ombord i MS "Bandeirante" hvor han siden har vært, uavbrutt av ferier".

Langesund og Omegns Sjømannsforening vil takke Arne Kristiansen for den innsats han gjorde for Sjømannsforeningen over en rekke år. Han var medlem i foreningen i 39 år.

Ved at vi har fått tilgang til Arnes arkiver gjennom han sønn Thor Kristiansen har vi arvet verdifullt materiale fra Norges sjøfartshistorie. Denne dokumentasjon vil vi ta godt vare på og den vil vær tilgjengelig i foreningens lokaler.

Vi vil alltid minnes Arne Kristiansen som en hedersmann og en ekte sjømann.